

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, péntek, 1907. október 4.

223. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
— ADAMICH-TÉR 3., III. EMELET. —
TELEFON 875. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A podeszta programja.

Dr. Francesco Vio, a podesztának nevezett városi polgármester már türelmetlenkedett, hogy a megválasztásához nem érkezett meg a királyi megerősítés. Ma már azonban csak nekünk kell türelmetlenkednünk: megjött a királyi kézirat. Folyó hó 12-én pedig ünnepélyesen leteszi a hivatalos esküt gróf Nákó Sándor kormányzó kezébe. Az eskü letétele után pedig következik a hivatalos komédia, a programbeszédnek keresztelt tradicionális hazugságok tömege, amit az autonom-rappresentanték éppen csak azért tapsolnak meg, mert tudják, hogy abban egy szemernyi igazság, egy atomnyi őszinteség nincsen.

A programbeszédben minden ember az ideális politikus köntösében bolondítja a világot. A nép érdeke, a törvények tisztelete és megtartása, a pártatlanság, az igazság bálványát állítják maguk elé s tesznek arra szent fogadalmat. De a bolond sem hisz ezeknek a beszédeknek. A nép érdeke helyébe oda kell gondolnunk egy klikk érdekét, amely éppen abból táplálkozik, hogy a nép érdekét kutyába se veszi; a törvények tiszteletét pedig arra módosítja, hogy a törvények rendelkezéseit kiforgatja a saját anyapártjának apró-cseprő szabályai érdekében; a pártatlanságot pedig úgy tessék érteni, hogy csak egyetlenegy pártnak áldozzuk fel minden erőnket s csalafinta észjárásunkat s aki más pártot „üt”, azt agyon nyomjuk.

A programbeszédben azonban nem lehet az ember őszinte. Mindezeket a polgármester ur is agyon fogja hallgatni s az említettek kivül bizonyára a hazafiságról is fog néhány színes, káprázatos rakétát felbocsátani, amelyre dörögve fog visszhangozni a rappresentanték tapsa, akikben a hazafiság azonban éppen olyan szivből fakadó, mint a polgármesterben. De teljesen meg tudják egymást érteni s éppen evégből mer majd a polgármester hazafiasan szónokolni s e végből mernek az onorevolék tapsolni erre.

Mert csak nem fog a polgármester ur ez alkalommal is irredentista, vagy mondjuk enyhében, magyarellenes beszédet világgá bocsátani. Csak nem fog megint kardoskodni a Fiuméba toladó magyar kultúra ellen — amint nem rég is tette. S nem fog gyűjtést rendezni a városi képviselőtestületben a Lega Nazionale-nak, ami természetesen nem magyar nemzeti Lega, hanem olasz nemzeti, amit ebben a városban még az olaszoknak sem szabad ismerni. Oh, ennyi őszinteséget nem kívánánk mi a polgármestertől azon a napon, amikor a koronás király hozzájárulása alapján megesküszik a magyar törvényekre, s amikor ezt az esküt a fiumei magyar királyi kormányzó veszi át tőle. Sőt egyáltalában nem kívánunk már a fiumeiektől őszinteséget.

Nálunk a szó és tett között nincsen sem logikai sem morális kapocs. Ma a polgármester az ő programbeszédjében megfogadhatja a törvényeink respektálását, de holnap már lándzsát mer törni a határrendőrség fölállítására ellen, ami pedig éppen annyira törvényes mint az ő esküvétele. Főlelithetnénk még egyéb ilyen példát, de ezuttal nem akarjuk ezt az állításunkat a szomorú képek egész sorozatával illusztrálni.

A fiumei politikában egyszóval arra való a beszéd, a programbeszéd, hogy az hamis köpenybe legyen a tettnek, amely itt ellenünk szokott minduntalan lezajlani. A magyar azonban már akkor is lelkesedik, ha jó szót hall. Így bolondítja őt Fiumében is a jó szók halmazával, hogy aztán a rosszakaratu cselekedetek a keserves valóra ébresztik.

A városi képviselőtestületben számtalan alkalommal hangzanak el éktelen felszólalások, a polgármester kolomposága mellett, a fiumei magyar sajtóra, amely csak azért gyűlöletes, mert azoknak a törvényeknek érdekében küzd törhetetlenül, melyekre a polgármester esküjét teszi. Szeretnénk azonban hallani a polgármester ajakáról egy felszólalást, amelyet a Fiumében működő irredenta sajtó ellen tenne. Az volna ám ünnep a hazában! Erről az ünnepről azonban eleve lemondunk, mert semmi kilátás reá. Azt azonban még nagyon sokszor fogjuk hallani, — reméljük — hogy elragalmazzuk Fiume városát. Ezalatt pedig javában folyik a fiumei irredenta sajtó izgatása, a magyarság ellenében. Az irántunk való ragalmait pedig kiviszik Olaszországba is, azt az országot is telehazudta a magyarság fajelnemő politikájával.

Minderről hallgatni fog a programbeszéd elmondásakor a polgármester. Amit pedig mond, azon tetteknek az ellenkezőjét hirdeti, amik ez ünnepség után következnek. És ezeknek a tetteknek szól az a taps, amit a rappresentanték a szónoklás alkalmával, az ünnepi programbeszéd elmondása után megeresztenek.

Egy fiumano emlékirataiból.

V. közlemény.

Válságos időkről, az irredentizmus uttörőiről, Bánffy politikájáról. Mit tett a mai kormány?

Tehát Ciotta alatt következett be a katasztrófa — ha ugyan annak nevezhetjük — hogy az idegen iskolákban nevelkedett fiskálisok bejutottak a municipium tanácstestületébe, illetőleg a rappresentauzába. Ezzel megkezdődött a bujtogató, a fölforgató munka, amely még ma sincs vége.

A fiskálisok, mint már egy ízben fejtegettem, tetszetős frázisokkal, furfangos jogi félremagyarázásokkal indultak a harcba és sikeresen meg is buktatták a kormánypártot. Ciotta polgármester erre jónak látta, hogy visszavonuljon a közélet porondjáról. Fiume

egyetlen érdemes podesztája tehát a tiszta valóság szerint megbukott.

Az irredenta fiskálisok, akik között egy magyar származású ügyvéd is volt, elérték a céljukat. Ők lettek a helyzet urai. Ők kerekedtek felül s most már megkezdhetők a berendezkedés az állandó uralomra. Az új eszmék veszedelmes hatása akkor már kezdett megnyilatkozni. A corpus separatum alatt Fiume vezető emberei valami különálló világot értettek, amelynek tulajdonképpen semmi köze nincsen a magyar államhoz. Ugy képzelték ezt, mintha Magyarország védnöksége alatt állnának, amelynek más joga és kötelessége itt nem lehet, mint hogy sok-sok millió árán pompás kikötőt, nagyszerű jöletit intézményeket létesíthessen. A többi az ő dolguk. A fiumei rappresentanza val mi fiókparlament, Fiume pedig az a föld, amely előbb-utóbb el fog szakadni Magyarországtól és Olaszország védelme alatt külön köztársaság lesz.

Igy gondolkodtak azok a fiumei polgárok akiket az idegenből, Itáliából, Triesztből, Pólából, Friulból idetelepedett elemek bolondítottak el az irredentizmus eszméjével. Az eszme, miután egy uralmon lévő pártban fészkelte be magát először s ott melegágyra talált, rohamosan híveket toborzott magának.

Alig telt el nyolc év, Fiumelakosságának egy számottevő része már rabjává lett ennek a Fiuméra nézve nagyon veszedelmes hóbotnak.

Az uralmon lévő párt természetesen nem vallotta magát nyíltan irredentanak. A városi autonómia köpenyegébe burkolódzott s a statutumok minden betűjébe kapaszkodva mindig talált kibuvót, ha irredentizmussal vádolták. De az előbbi kormányok engedékenysége is elősegítette az uralmon lévő párt garázdálkodását. A viszonyok tehát nagyon elmérgesedtek, mikor Bánffy az erőskezű sovén miniszterelnök vette kezébe a kormánygyeplőt. Rendet akart teremteni Fiumében és teremtett is.

Az erőskezű uralom féken tartotta az örvényező elemeket. A városi autonómia fel volt függesztve. Fiume ura Valentich kormánybiztos, aki ugyancsak értett ahhoz, hogy miképpen kell a renitenciát megtörni.

Bánffy kormánypolitikáját Fiumével szemben mégsem helyeselték. Azt hangoztatták, hogy Bánffy még jobban elmérgesíti az állapotokat a magyar tenger partján. Az ellenkező véleményen levő politikusok ma is hangoztatják, hogy Fiumét dédelgetni kell, hogy Fiumének mindenkor kedvében kell járni.

Ez nagyon is furcsa vélekedés. Éppen olyan, mint mikor a szülő azt a gyermekét aki rossz fát tett a tűzre, megsimogatja, és szerettől sugárzó arccal mondja neki: Jól tetted fiam!

Ilyen politikát üzni nem szabad. Csak az ilyen politika mellett juthatunk oda, hogy ma egész nyíltan, arcátlanul vicssorgatja fogát ebben a városban az irredentizmus és hogy a város vezető emberei ennek az eszmének még ma is vizsgálataiban állnak. Sőt, a város első vezető smbere a múlt esztendőben a filharmoniai egyesület egyik ünnepségén gyűjtést rendezett a Lega Nazionale részére. Ez már csak elég arcátlan irredentáskodás! A város legelső polgára, akinek kinevezését a magyar király szentesíti, merészkedik ilyenre. S tetteinek semmi következménye nem lehet, ha csak azt a kissé különös esetet nem vesszük annak, amely a koldulás alkalmával történt. Egy tenyeres-tálpas fiumei asszonyhoz is fordult a gyűjtő. A bál ruhába öltözött nő azonban így felelt:

— Sajnálom, de nálam pénz nincsen. A harisnyámban meg nem hordok garasokat.

A felelet egy kissé kellemetlen volt, de megtörtént. Ezt azonban legfeljebb a fiumei „uriasszony” józlésének a rovására lehet írni. Azóta nem hallottam olyan gyűjtésről, amely a Lega Nazionale-nak szólt. Gyűjtének azonban egyéb irredenta célokra. Például a Novelli szalag, a Comunale botrányok költségei mind gyűjtések útján gyűjték egybe.

A mostani kormánytól sokat remélhetett a józan fiumei polgárság. Eddig azonban semmi intézkedést nem lát. A renitenciával szemben eddig minden alkalommal meghunyaszkodó volt. A törvényszéki reformok a téli álmat aluszszák; a határrei dörög, amelyet tulajdonképpen Fiume részére alkottak, ma sem működik Fiumében; az államrendőrségről ma is csak úgy beszélnek, mint tiz esztendővel ezelőtt. Szóval minden a régiben a magyar tenger partján.

Uj magyar hajó.

Horvátnak Senj, magyarnak szenny!

A próbajárat eredménye. — A diszes „Senj”. — Egan elismerése.

Nem magyar hangzásu, de azért mégis magyar hajó tette most az első próbaujtát Triesztben. Az új gőzöst a Magyar-horvát hajóstársaság rendelte a Stabilimento Tecnico Triestino-ban s a keresztségben a „Senj” csudanevet kapta, ami magyarul Zeng kikötővárosát jelenti. A magyar társaság igazán jobb hangzásu neveket keresketne, mert az ilyen Nehaj, Senj, Hrvat, Bakar, Sokol és hasonló nevek egy cseppet sem jelképezik azt, hogy a társaság elsősorban magyar s csak azután horvát. A magyar történelemből annyi szép és halhatatlan nevet böngészhet ki az igazgató. Minek hát az ilyen csuf elnevezés különösen olyan szép hajóra, aminő a most épült „Senj”? Avagy a társaság egy nagyon régi hajójára gondolt, amelyet most már ócska vasnak sem lehet eladni. Csakugyan emlékszünk arra, hogy a Magyar-horvát hajóstársaság hajóparkjában szerepelt egy ilyen nevű hajó. No de ez régen volt s azóta javulhatott volna a társaság igazgatóságának az izlése.

A „Senj” a Stabilimentonál rendelt 4-gözös egyike most tette meg első próbaujtát a magyar kormány képviselői és a társaság igazgatósága előtt. A kormány képviselőiben a próbaujon résztvevő Egan Lajos miniszteri osztálytanácsos, iparfelügyelő, Dunay László miniszteri titkár és Bayer Andor mérnök, Petrich fő ajógépész a tengerészeti hatóság részéről. A társaság igazgatósága részéről ott voltak Copaitich Zsigmond elnökgazgató, Sterk A., Corrossacz Ferenc, Tomičich V. igazgatók, továbbá Sverliuga Antal és Mouton felügyelők.

A próbaujt kedden délelőtt 11 órakor kezdődött, amely fényesen sikerült. A hajógyár felülmúlta a kötelezettségét és gyorsabb és jobb hajót épített, mint aminőre kötelezte magát. Az eredmény 14-75 távolság 62 perc alatt, a második próbaeredmény fél perccel rosszabb volt. Egan iparfelügyelő elismerését fejezte ki a hajógyár igazgatójának a fényes eredmény fölött. A „Senj” különben teljesen modern típus szerint épült. Berendezése a rendesnél diszesebb s a harmadik osztályé diszesebb, mint sok helyütt a második.

Az új gőzös, amelynek parancsnokává Turcich kapitányt nevezte ki a társaság igazgatósága, személy és áruszállításra van berendezve és Fiume-Póla-Trieszt között fog közlekedni.

A hajó hossza 46.60 méter, szélessége 6.55 méter és 3.35 méter mély. 244.13 brutto tonnataralommal és 139.18 netto regisztertonnataralommal bír. Egy 105 volt erejű dinamó szolgáltatja a hajón a villamosvilágítást. A hajón 120 tonna áru fér el és ötven utas kényelmes befogadására alkalmas. Ezenkívül kényelmes szép dohanyzó is van a hajón, kényelmes kerevetekkel. Az étteremben huszonegy ülőhely van. Külön terem szolgál a nők rendelkezésére.

A „Senj” két nap múlva érkezik Fiuméba.

UJDONSÁGOK.

— **A polgármester eskütétele.** Vio Ferena dr. polgármester, akinek megválasztását most erősítette meg a király, e hó 12-én délelőtt fél 12 órakor teszi le esküjét Nákó Sándor gróf kormányzó kezeibe. A polgármester ugyancsak akkor elmondja programbeszédét is.

— **A városi delegáció.** A városi állandó bizottság szombaton tartja legközelebbi ülését, Bellen András alpolgármester elnöklésével. Az ülésen több kisebb jelentőségű kérdést fognak tárgyalni.

— **A közös háztartás.** Országszerte érdeklődéssel nézik a közös háztartás gondolatának hódítását, aminek a szükségét az általános drágaság, a silány gazdasági állapot teremtette meg. Fiumében is készül mozgalom a közös háztartás megteremtése érdekében, de hogy mily sikerrel, az még nagyon kétséges. A közös háztartásról tegnap Budapesten volt egy igen érdekes felolvasás. Fick Ottó, a kopenhágai közös otthon igazgatója tartott előadást az új város háza közgyűlési termében a közös háztartásról. A felolvasást a következő sorokban ismertetjük *A Tengerpart* olvasóinak:

— Elmondom önöknek, mint jutottam én arra az ideára, hogy közös háztartást kellene létesíteni — kezdte meg felolvasását a dán vendég. Tanár voltam a kopenhágai reáliskolában, a feleségem pedig tanítónő volt. Feltűnt, hogy a cselédünk nemcsak ideálisan szereti a katonáját, de előszeretettel lopkod. Feleségem, amikor hazajött a tanításról, még csak akkor kezdte meg igazán a munkáját a háztartás körül. Sokat gondolkoztam azon, miképpen lehetne ezeken a mizériákon segíteni. Propagandát kezdtem egy közös konyha létesítése végett. A kopenhágai azt mondták, hogy örültt vagyok. Vegre eljuttottam odáig, hogy Kopenhága város ingyen telket adott az általam felépített „közös otthon” céljaira. Ez egy igen praktikus felépített ház. A tetőjén népkert van, fákkal és virágültetvényekkel. A lakások úgy vannak beosztva, hogy külön laknak a nőtlen emberek, külön az özvegyek s külön a családos emberek. Ezek mikor beköltöznek, csak azt tartoznak megmondani, hogy milyen ételt esznek szívesen. A konyha eme dhajókat a lehetőségig teljesíti. Amikor elérkezik a reggeli, az ebéd az uzsonna és a vacsora ideje — minden szobába a lift szállítja fel az ételeket. Ha valaki vendéget kap, ezt be kell jelenteni s a konyha ezeket is kiszolgálja. Ezen kívül van közös fürdő, hideg és meleg vizzel ékkel. A háztartás ez a módja jobb és kényelmesebb életet biztosít, mint a külön háztartás. De más fontos előnye is van ezen intézménynek. Az anyát vagy elfoglalják a háztartási dolgok, hogy inkább szakácsné, mint férjének neje és gyermekeinek anyja.

— **A dalmát tengerhajózás.** Körülbelül két éve már, hogy az osztrák kormány tárgyal a kisebb dalmát hajóstársaságokkal arról, hogy az osztrák Lloyd segítségével egy nagy társasággá alakuljanak. Célja a tömörülésnek győrszti, hogy szítsen a tehetetlen és gyöngye dalmát társaságokon, amelyek nem tudnak versenyezni a hatalmas magyar-horvát társasággal. Másrészt pedig, hogy az osztrák tengerhajózás a dalmát forgalmat Trieszt felé irányítsa. És végül, hogy Dalmáciát közigazgatásilag is emeljék. Minceddig azonban nem sikerült az osztrák kormány tervét végre hajtani, sőt legújában ismét nehézségek merültek föl. A napokban folytatják ismét Bécsben a néhány hónappal ezelőtti félbezakított tárgyalást. A dalmát hajóstársaságok képviselői megjelennek az osztrák kereskedelmi miniszterium meghívása folytán és tárgyalják a terv részleteit. Minden jól ment már, amikor azonban arra a kérdésre került a sor, hogy hol legyen az újonnan alakítandó társaság székhelye, a jelen volt hajósok között oly éles ellentétek merültek fel, hogy mint a bécsi Fremdenblatt jelenti, egyáltalán nem is lehet többé arra gondolni, hogy a vállalkozás sikerüljön. A hajósokat folszóllították, tennének javaslatot, hogy miképpen akarják föntartani az egykori vonalak üzletvezetését. Hír szerint a kereskedelmi miniszterium a dalmát hajós szolgáltatói oly módon akarja szervezni, hogy az

eddig vállalatok átveszik azokat a vonalakat, amelyek eddig is jártak, számoiva a forgalom érdekeivel. Minthogy több dalmát község és testület, valamint hatóság és kereskedelmi képviselők Boszniában és Hercegovinában elneme nyilatkoztak annak, hogy megszüntessék a forgalmat Metkovicba és Metkovicból a társaságok ezen vonalon is gyors hajóforgalmat fognak föntartani.

— **Nagy szénszállítvány.** A „Lamgion” angol gőzös tegnap 500 tonna szénrel kikötőnkbe érkezett.

— **A fiume-trieszti telefon.** Egy köznyomatós értesülése szerint a kereskedelemügyi miniszter terembe vette, hogy a jövő év folyamán Trieszt és Fiume között, Abbazia érintésével telefonösszeköttetést fog létesíttetni.

— **Öngyilkos városi tisztviselő.** Ma reggel 7 óra tájban a kapucinusok temploma előtt egy úri ruhába öltözött férfi levetette magát a hidról és az éppen alatta száguldó budapesti gyorsvonatra esett, amely még körülbelül husz méter távolságra vetette. A fiatal ember koponyája darabokra zúzódott s mikor a mentők a helyszínén megjelentek már halott volt. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos Prpics Antal, a városi borítógépgyártási adóhivatal tisztviselője. Zsebében levelet találtak, amelyben azt írja, hogy ne kutassák öngyilkossága okát, mert megmondja ő maga: megunta az életét. A városi tisztviselő 32 éves volt és pontos embernek ismerték. Hoittestét a temető halottsházába szállították.

— **A trieszti színházi bojkott.** Megemlékeztünk arról a különös harcról, amelyet Trieszt város színházjáró közönsége küzd végig a római drámai színház társulatával. A társulat évenként elmegy vendéjátékra Triesztbe, s eddig mindig igen nagy volt a sikere. Ezuttal azonban a szocialisták szerződötték a római társulatot: a szociális tudományok ápolására alakult olvasóköri, amely elsőnek honosította meg a népek szánt magas nivóju, igen olcsó áru drámai előadásokat. A rómaiakra óriási csalódás várt az idén. Mert a karzat nap-nap után megtelik lelkes szóialistákkal, de a földszint és a páholyok sora kong az ürességtől. Trieszt polgári osztálya tartózkodik a színházbojkottól. A trieszti ujságok is mind a bojkottot hirdetik. A mozgalomnak oka, mint már megtört, politikai természetű. A trieszti szocialisták — bár ők is olaszok — vad küzdelmet kezdtek a trieszti nacionalista, az olasz társaságok ellen. És ezekből került ki Trieszt lakosságának polgári osztálya. A szocialisták az olaszoknak olyan elkeseredett ellenségeivel sem átalották szövetkezni, mint a horvátok és a németek. Szövetségükkel sikerült is levérniök a legutóbbi képviselőválasztás alkalmával a hazafias olasz pártot. A bojkott most megtörtés mindezért. A római társulat az ottani termés legjavát mutatja be, sőt elhozatta Rómából egyik ujdonságának szerzőjét, Dornencio Olivát is, „A kivándorlók flottája” című darabjának bemutatójára. A közönséget mindez meg nem puhította. Morello most a római „Avanti”-ban kifejti, milyen veszedelembé sodorhatja ez a bojkott-mozgalom a trieszti olasz kultúra ügyét. Valószínű ugyanis, hogy a szocialisták visszaadják majd a kölcsön, aminek következtése az lesz, hogy olasz színházi előadásokat tartani Triesztben teljesen lehetlenné válik. Már pedig az osztrák tenger melléki olaszság nemzeti érzésének éppen az olasz színház a leghatásosabb erősítője.

— **A rejtélyes öngyilkos.** Tegnap jelentették, hogy a Baross kikötő molójáról a tengerbe vette magát egy ismeretlen fiatal ember. A holtteste nem került elő tegnap se, ma sem s csak a sapája után, amelyet kibalásztak igazodhatik a rendőrség a nyomozás során. Tegnap egy asszony jelentkezett a rendőrségben és elpanaszolta, hogy eltűnt a fia. Az ügyeletes iszt megmutatja a sapkát, de az asszony nem ismert rá a fiáéba benne.

— **Egy Cunard hajó lakója.** Mistres Armand Rohrbach nem volt mindennapi nő. Legnagyobb gyönyörűsége a tengeren utazásban tellet. A gőzhajó ringó mozgása nélkül nem tudott élni; azon is halt meg. A Cunard-társaság „Etruria” nevű gőzösén rendezte be otthonát. Éveken át utazott kiszállás nélkül ezen a hajon Newyorkból Liverpoolba és

Liverpoolból Newyorkba. Amiben csak édes-
anyjának Mrs. James Garsonnak példáját utá-
noztta, aki teljes husz esztendeig volt elválha-
tatlan lakója ugyanennek a hajónak. Legkülö-
nösebb a dologban, hogy Rohrbachné valami-
kor bírői ítélettel akarta megtiltani anyjának,
hogy örökké az Atlanti-óceánon csavarogjon.
A bíróság elutasította panaszával. Alig hunyta
le szeméit Garsonné, a leánya sietett lefoglalni
a maga számára azt a kabint, amelyben édes-
anyja husz éven át lakott. Ha sok ilyen, de
fiatal asszony lakója volna minden Cunard
hajónak, annál fényesebb reklámra sem volna
szüksége.

Mégis haladunk. Tegnap délután
nyílt meg a közönségnek a Corsón külön e
célra épített Rauschel-féle nagyarányú divatru-
üzlet. Az új Deák-szálló egész földszintjét és
első emeletét elfoglaló, fényesen berendezett
üzlethelyiség óriási kirakataival és tükörablak-
kaival ugyiszólván szenzációja most Fiuménak
és egész napon át valóságos bucsujárás folyik
a város minden részéből a Corso új attrakciója
felé. Tegnap késő estig pazarfényárban uszott az
új üzlet egész földszintje és első emelete és a
nagy utcai ivlámpák messze bevilágították az
egész Corsót, úgy hogy már az Adamich-téren
felköltötte a járókelők figyelmét a Corso alsó
részének majdnem nappali világossága. Sok
sartorella állott sóhajtvá a pazar kirakatok előtt
és nem kevesebb úri asszony bámulta a kirak-
atrendezések terén minden eddigi rekordot
felülmúló új üzletet.

Tagadhatatlan, hogy a Corso sokat nyert
a valóban világvárosias Rauschel-féle új divat-
üzlettel és mint halljuk, a tulajdosnak egész-
séges üzleti elvei vannak, amennyiben meri-
kai mintára minden árucikket a lehető leg-
olcsóbban és szabott árban szándékozik árusi-
tani, hogy minden társadalmi osztály a legjobb
minőségekhez is aránylag olcsó áron juthas-
son. Mindennemű női divaticikket, szöveteket,
fehérneműt, szőnyegeket stb. kívül az úri világ
is megtalálhatja fehérnemű- és divatickeit az
új üzletben, mely minden tekintetben nyeresé-
ge fejlődő és szépülő kikötővárosunknak.

A zálogházban árvereznek. A fiu-
mei zálogház igazgatósága közhírré teszi, hogy
október 17-én délelőtt 9 órakor árverezni fog-
ják azokat a tárgyakat, amelyekre egy év óta
nem fizettek kamatot. Az értéktárgyakat az árve-
és napjáig ki lehet váltani.

Az autonompárt lapja megszűnik!

A "Voce del Popolo" beadja a derekát.

*Siratnák,
de nem tudlak siratni,*

Ami holnap a Cara Voce orcátlanul le
fog tagadni az szent igaz: az autonompárt, a
mely e lap megvételével nemrégén zsákban
macskát vásárolt, megszünteti a Voce del Po-
polo, azt az újságot, amely Fiumében évek
hosszu sora óta csak egyenletlenséget támasz-
tott s a „nép szava“ jellegével a népet követke-
zetesen bolodította az élelem uzsorások érde-
kében.

Az autonompárt azonban nem nemes
fölgerjedésében határozta el magát erre a lap-
ra nézve, végzetes lépésre. Üres a pártkassza!
— ez a megoldása a dolognak.

Elhatározta tehát, hogy a lap „szellemi“
és adminisztratív vezetőségét fölrobbantja.

A Cara Voce az utóbbi időben már ha-
tározottan dekadenciába esett. A párt megijed-
ve a fölébredt magyar közvélemény bátor
hangjától, ami ennek rettenthetetlen sajtójában
nyilatkozott meg, lakatot vert a Cara Voce szá-
jára, amelynek többé nem lehetett eleveneket
és holtakat gyaláznia. Mivel pedig egyébre nem
alkotta őt a sorsa, amelynek szekerét kalandos
népámitók tolták, megszünt „szellemileg“ mű-
ködni. Komoly hírlapi magatartásra nem ter-
mett az istenadta.

A Voce redakciója azonban már jó előre
gondoskodik magáról. Ugy véli, hogy Fiumé-
ban kevés egy irredenta újság s e végből a
Voce elpusztulása után egy „nagyszabású“ ir-
redenta újságot akar alkotni. Szegény irreden-
tizmus, kinek ilyen papjai vannak...

TÁVIRAT. TELEFON.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, okt. 3. A magyar és osztrák
miniszterek ma délelőtt közös értekezést foly-
tattak a kiegyezés tárgyában. A miniszteri ér-
tekezlet megbízható forrásból szerzett érte-
sülés szerint, közeledés történt egyes kérdé-
sekben, ez azonban nem jelenti azt, hogy a
kiegyezési tárgyalások befejezést nyertek. Leg-
közelebb Bécsben folytatják a kiegyezési tár-
gyalásokat.

A miniszterelnökök.

Budapest, okt. 3. A délelőtt folyamán a
magyar és osztrák miniszterelnökök kihallga-
tást adtak, amelyen a bankkérdés dolgában
tettek előterjesztést az illetékes szakférfiak.

A király beteg.

Bécs, okt. 3. Az a hír terjedt el, hogy a
király egészségi állapota megrendült és bajtól
lehet tartani. A király orvosa azonban meg-
nyugtató kijelentést tett. Ezek szerint a király
állapota javult és néhány nap múlva visszatér-
het Schönbrunnból a Burgba.

A függetlenségi pártból.

Budapest, okt. 3. Kossuth Ferenc keres-
kedelemügyi miniszter, a függetlenségi párt el-
nöke meghívót küldött a függetlenségi párt
tagjainak, amelyben tudatja velük, hogy az első
ülés e hó 8-án lesz.

Az osztrák vasutasok bérmozgalma.

Bécs, okt. 3. Az osztrák államvasutak
alkalmazottainak passzív rezisztenciája teljesen
fölforgatta a forgalmi állapotokat. *Nemcsak az
áru-, hanem a személyforgalom is lehetetlenné
vált.* A hadügyminisztérium elhatározta, hogy
ha a passzív rezisztencia továbbra is tart, 48
óra alatt mozgósítja a katonaköteles vasutaso-
kat és úgy töri meg a vasutasok bérharcát.

Branchetta ügye a Kuriánál.

Budapest, okt. 3. A Kuria mai ülésén
foglalkozott Branchetta János fiumei lakos
ügyével, akit a fiumei törvényszék 300 korona
pénzbüntetésre ítelt, mert pap batyjáról egy
röpiratban azt állította, hogy meghamisította a
bátyja végrendeletét. A Kuria a fiumei tör-
vényszék ítéletét megerősítette.

Elhamvasztóit község.

Trencsén, okt. 3. A szomszédos Cimány
községben tűz támadt, amely az egész közsé-
get elhamvasztotta. Több ember megsebesült.
A kár fél millió korona. A tűz pusztítása kö-
vetkeztében több mint száz család hajléktalan-
ná lett.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Korcsmáros Pándor.

Kiadótulajdonos:

„A TENGERPART“ lapkiadó vállalat.

A tüdőbaj minden

eseteiben a SCOTT-féle Emulsio azonnal használandó.
A SCOTT-féle Emulsio nemcsak a beteg testrészeket
gyógyítja, hanem egészséget és erőt kölcsönöz az egész
szervezetnek.

A SCOTT-féle Emulsio specifikus megbízható szer
mindennemű tüdőbaj

Az Emulsio
vásárlásánál a
SCOTT-féle
módszer védje-
gyet — a hatását
— kerjük figye-
lembe venni.

ellen és nemcsak biztos szer, hanem a
legolcsóbb is. Nagyfokú gyógyító- és táp-
ereje annak tulajdonítható, hogy előállítá-
sához a legfinomabb, legtisztább és leg-
hatásosabb anyagokat, melyek egyáltalán
beszerezhetők, veszik, továbbá azon tulaj-
donságának, hogy az eredeti felülmulha-
tatlan SCOTT-féle előállítási mód folytán
nemcsak ízletes, hanem rendkívül könnyen
emészthető is.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerüzletekben.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4 1/2% netto kamatot

térít meg felelően.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Francia és olasz

nyelvet olcsón tanít kitűnő módszerrel bíró
kisasszony. Czim: Piazza del Mercato Coperto
2. sz. III. em. balra.

Exportőrök, gyárosok és kereskedők figyelmébe.

Kereskedelmileg képzett magyar, német leve-
lező, kiszolgált tüzerőrmester, aki a könyvelés-
hez is ért, bárminő foglalkozást keres. Meg-
hívásra személyesen bemutatkozik. Levelet a
kiadóhivatalba kér „Váradi címen.

Provisióképpen

keresek bármilyen szakmából ügynökséget. Le-
velet a kiadóhivatalba kérek „ügyes kereskedő“
címen.

UJ

FÉRFIRUHA TEREM.

FIUME, Corso 7. II. em.

Alulirott, a Wenitzky-féle férfiruha-
terem eddigi első szabásza önálló

férfiruha termet nyitottam

(a Jellusics fenyképész házában).

Tizenöt évi szabászi multam, melyből
4 évet Fiumében és 11 évet Budapest leg-
első férfiruha termeiben töltöttem. kezes-
kedik munkám és zabásom kitűnő voltaért.
Legujabb valódi angol és hazai szöveteim
máris raktáron vannak és kérem a n. é.
közönség szives mielőbbi látogatását.

JUTÁNYOS ÁRAKAT SZÁMITOK.

Mély tisztelettel

SCHENK LAJOS,

Corso 7. II. em.

A

„De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

kaposvár, jeles cigány zenekara

hangversenyez.

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ATELLENBEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének t. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt

uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.

Raktáron tartok állandóan friss prágai füstölthús különlegességeket, naponként hozatok valódi bécsi virstliket és azokat helyiségemben melegen is folszolgálom.

Stajer hízlalt baromfiak, kacsák, libák, tisztán kikészítve, hidegen és melegen.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sült édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, csemegék állandóan raktáron.

A **kőbányai polgári serfőzde** sokszor díjazott és közkedvelt világos palacsokrét jégbe hűtve palackokban is árusítom. Bel- és külföldi boraim a legkitűnőbbek.

Szakértelemmel rendezek bufetteket klubbokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít **KUHN GYULA.**

Szent-István védjegyű Dupla Maláta-sör palackokban.

A GISONDO czég

fűszer és gyümölcskereskedése
uj üzletet nyitott
Corsia Deák 34. sz. alatt.

Nagy választék valódi nápolyi tészta-
neműekben, kitűnő szicíliai és pár-
mai sajtokban s legfinomabb bari-
i és egyéb táblaolajokban. Olasz és
külföldi rizs, legfinomabb minőségű
kávé, mindennemű főzelék, parad-
icsom- és gyümölcs-konzerv, friss és
száritott gyümölcs stb. stb. nagy
raktára.

== Rendkívüli jutányos árak. ==

Naponta frissen érkező áru.

Számos látogatást kér
a GISONDO czég.

Csak rövid időre!

Keleti, török és perzsa

szőnyegek

raktára.

FIUME. Via Municipio 1. sz.

Figli di Haggi Giorgio Aidinyan
szőnyegczég.

Központi raktár: TRIESZT. Via
Cassa di Risparmio 6. sz.

KORONA

■ VENDÉGLŐ ■

FIUME, CORSIA DEÁK 30.

TELJESEN UJJÁALAKITVA.

Ritűnő magyar konyha.

Valódi magyar borok.

Izletes ételek és italok.

Előfizetőknek ebéd és vacsora:

18.—, 24.— és 30.— frt.

Magyar honfitársainak szives
támogatását kéri

HOPP VINCE,
VENDÉGLŐS.

SZOBA ÉS CIMERFESTŐ VÁLLALAT.

Van szerencsénk a n. é. kö-
zönséget értesíteni, hogy Via
del Pino 9. szám alatt cimér-,
szobafestő és másoló-üzletet
nyitottunk.

Elvállalunk szoba- és diszlet-
festést, mázolást a legegyszerűbb
kiviteltől a leggazdagabbig.

Fa-, bádog-, vászon- és üveg-
cimentablák készítését a legmo-
dernebb kivitelen a legolcsóbb
árak mellett.

A n. é. közönség szives párt-
fogását kéri

mély tisztelettel

KURZ FRIGYES és TSA

Via del Pino 9. szám.

TELEFON 472.

Klotild szálloda és pensio

SUSÁK, 5 percnyire Fiumétól,

Kitűnő teljes ellátás fürdővel, lakással napi 5 ko-
ronától feljebb.

Nyári tengeri fürdő. Külön meleg tengeri fürdő.

Oriási nagy terrasza a tengerre.

Remek étterem. — Kitűnő tiszta italok.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Fiuméből omnibuszszal 5, gyalog 10 perc sétá.

KELLEMES KIRÁNDULÓ HELY.

Resch Ant. tulajdonos.

„OLIMPO“ CINEMATOGRAF

Via Germania 11. szám. Braida.

Naponta előadások d. u. 4 órától kezdve.

Vasár- és ünnepnapokon d. e.
10 órától 1-ig és d. u. 4-től 10-ig.

Rendkívül érdekes képek.

Kiváló Ujdonságok.

☛ Kétszer hetenkint váltakozó
műsor. ☛

BELÉPTI DIJ: I. hely 40 fill.
II. hely 20 fill.

Katonák és tiz éven aluli gyermekek a
felét fizetik.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórák

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi
gyártmányok.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben.

Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók
részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

A legjobb tej!

FLEISCHHACKER C.

tejsarnokában Fiume, Via Andrassy
(a posta és az új Deák szálló között)

mindenkor kapható friss tej, teavaj, tejföl
és túró valamint kóser tormás virsli a leg-
kitűnőbb minőségben.

Tej házhoz szállítatik.

A fiumei magyarság szives támogatást kéri
FLEISCHHACKER C.

Hirdetések

felvételnek a

kiadóhivatalban.

„Progresso“

Cinematograf (Mozgófényképek)

ANDRÁSSY-UTCA 1. SZ.

Kétszer hetenkint új műsor.

Hétköznapokon d. u. 5—10-ig.

Vasárnapokon d. e. 10—1-ig és
d. u. 1/24—11-ig.

Állandó előadások.

Szájpadlás nélküli szabadalmazott FOGSOROKAT

egy darabból kizárólag készít

FRISCH LEO

az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. em. (Rinaldi-ház)

naponta d. e. 8—12 és d. u. 2—6.

Minden műtétet fájdalom nélkül személyesen
végez el.

Foghuzás, arany-ezüst és porcellán-plombirozás.
Aranykoronák; szájpádlás nélküli arany fogsorok;
porcellán és arany fogsorok (legújabb). Kaucuk- és
smaltol-fogsorok.

Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jelen-
tékeny mérséklésben részesülnek.

Trbojević G.

ujjonnan megnyitott papír és könyvkereskedése

Fiume, Via Molo, a szerb ortodox hitközség épületében.

Ajánlja dus raktárát könyvekben, hang-
jegyekben, mindennemű papíráruban, író-
és rajzszerkeben, üzletikönyvekben és
finom albumokban.

A zágrábi papirgyár lerakata.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés
azonnali és exakt elkészítésére. Kapható
minden gyógyszerészeti különlegesség,
gyógyszappanok, az összes ásványvizek,
toalettcikkek és szépitőszerek, stb. stb.